

متن پیاده سازی شده جلسه بیست و نهم سال سوم درس خارج اصول مباحث قطع و ظن - 3 آذر 1387

بسم الله الرحمن الرحيم

مستحضرید که در جلسه قبل بیان دیدگاه های متاخرین در مورد حجیت یا عدم حجیت خبر واحد را شروع کردیم. در مورد تحریر محل نزاع سخن گفتیم و گفتیم آیا کتب اربعه جز محورهای گفتگو است یا نه؟ که عرض شد جز محورهای گفتگو است.

محور بعدی این بود که آیا خبر واحد از راوی ثقه یا خبر موثق محل بحث است یا نه؟ عرض کردیم این مورد هم محل بحث است.

محور بعدی این بود که آیا محل بحث، اخبار مبین شریعت است یا اخبار مبین معارف و اخلاق و... را شامل می شود؟ در این محور هم برخی توهمات را داریم که می گویند فقط اخبار مبین شریعت محل بحث است و در اخبار مبین معارف اولاً: ایمان لازم است ثانیاً: عمل لازم نیست (اینکه معراج پیامبر صلی الله علیه جسمانی بوده یا نه ... عمل لازم ندارد). استاد علیدوست: دیدید که سید مرتضی سنی ها را مخالفین خود فرض کرده بود و می دانید که اهل سنت خبر واحد را در مبین معارف هم مطرح می کنند و لذا سید اشکال کرد و... و لذا ممکن است کسی بگوید نزاع عام است و اخبار مبین معارف هم داخل در محل نزاع است.

مرحوم آخوند ادله موافقان خبر واحد را 4 دلیل قلمداد کرد.

1: قران 2 : سنت 3: اجماع 4: عقل

در قرآن به این آیات اشاره کرد: آیه نباء ، نفر، وجوب سوال، آیه کتمان، آیه اذن و....

نکته: بحث خبر واحد بسیار طولانی است و در این 1200 سال افراد متعددی آمده اند و بحث کرده اند.

اولین دلیل حجیت خبر واحد : آیه نبا

مرحوم شیخ انصاری می فرماید از دو طریق می شود به این آیه تمسک کرد.

1: از طریق مفهوم شرط

2: از طریق مفهوم وصف

اما مرحوم آخوند فقط به مفهوم شرط در کتاب کفایه تمسک کرده است اما ایشان در کتاب حاشیه بر رسائل شش راه را مطرح کرده است.

حدود 30 اشکال هم تا زمان شیخ انصاری به این راهها شده است.

اما متن آیه نبا: ان جائکم بنبا فتبینوا ان تصیبوا بجهاله فتصبحوا علی ما فعلتم نادمین (سوره حجرات)

مستدل به آیه: ذات مقدس الهی موضوعی به نام جائی به خبر درست کرده است بعد فرموده است اگر جائی به خبر فاسق بود جستجو کنید.

مفهوم این آیه این است که اگر حکمی معلق شد به موضوعی و شرطی ، آن حکم (وجوب تبیین) ینتفی بانتفا موضوعه (النبا) و شرطه (ان کان فاسقا) پس اگر جائی خبر فاسق نبود خبر او را قبول کنید.

این بیان توسط شیخ انصاری مورد اشکال وارد شده است.

بیان اشکال: از اصول فقه به ما یاد داده اند که جمله شرطیه، اگر مسوق لبیان الموضوع باشد مفهوم ندارد منظور از این جمله این است: ببینید ما یک دفعه موضوعی داریم و برای آن موضوع شرطی می گذاریم اما می توانیم موضوع و شرط را

تفکیک کنیم مانند زید ان جائک فاکرمه ... در مثال خودمان: النبا ان کان الجائی به فاسقا فتبینوا ... ما در اینجا سه چیز داریم

1 : نباء 2: فاسق 3: تبیین

باید اینجا دید که آیا شرط ذکر شده لیبیان الموضوع یا نه ؟ در اینجا موضوع ما النبا است و لذا شرط لیبیان الموضوع نیست. اما اگر گفته شد اذا قرئ القرآن فاستمعوا له ... فاستمعوا حکم است و موضوع قرائت قرآن است ؛ در اینجا ما دو چیز داریم شرط و موضوع قرائت قرآن ، حکم هم وجوب استماع ... لذا با رفتن شرط ، حکم دیگر موضوع ندارد. در آیه مورد بحث هم شرط مسوق لیبیان موضوع است و لذا معنایش این است که اگر فاسق خبری نیاورد تبیین نمی خواهد چرا که کلاً خبری نیست تا نیاز به تبیین داشته باشد.

مرحوم آخوند برای اینکه از این اشکال فرار کند فرمود الجائی بالخبر ان کان فاسقا

فلا تتبینوا (حکم) دیگر در این صورت شرط مسوق لیبیان موضوع نیست.

در روایت داریم اذا رکزت الرجل او خرج منه دم عبيط فكله ... اگر حیوان را ذبح کردی و پایش را تکان داد می توانی از حیوان بخوری ...

اگر امام علیه السلام فرموده بود المذبوح اذا رکزت در این صورت می شد مفهوم گیری کرد اما چون فرموده اذا رکزت

الرجل ... قابل مفهوم گیری نیست چرا که مسوق لیبیان الموضوع است.

و الحمد لله رب العالمين